

Zoopark Zájezd

Výroční zpráva 2021

Úvodní slovo ředitele

Vážení přátelé a příznivci naší zoo,

nastal čas, kdy je opět potřeba se ohlédnout za rokem minulým. Jeho začátek rozhodně mnoho optimismu do žil nevléval, neboť z důvodů proticovidových opatření byly zoologické zahrady v ČR téměř do poloviny dubna pro návštěvníky uzavřeny a následných několik týdnů ještě doznívala omezující protipandemická opatření. Právě v tuto neveselou dobu jsme se museli rozhodnout k závažnému rozhodnutí, zda na jaře zahájíme přestavbu dolní části původního areálu zoo, kterou jsme odložili na podzim 2020. Tento, na naše komorní poměry celkem velký projekt, obsahoval několik částí:

1) Vytvoření drenáží, vsaků, dešťové kanalizace a přepadových jímek. Tím se dokážeme vypořádat se srážkovou vodou z našich pozemků, aby nedevastovala areál zoo a neodtékala na pozemky sousedů.

2) Nahrazení několika již doslouživších ubikací v nejstarší části zoo zbudováním komplexu čtyř vnitřních expozic s venkovními výběhy. Díky nim budou moct návštěvníci sledovat drápkaté opice a drobnější savce po celý rok. Dosud jsme je mohli vystavovat pouze v letní sezóně. Po zbytek roku byly tyto krásné opice umístěny v zázemí. Součástí komplexu bude i unikátní tropický skleník pro tangarovité pěvce a drobné jihoamerické ještěry.

3) V návaznosti na dešťovou kanalizaci a stavbu expozic pak vytvoření nového povrchu na všech návštěvnických cestách v celém starém areálu.

4) Výstavba cca 50 m nového vnějšího oplocení této části zoo.

Tento projekt jsme se nakonec rozhodli realizovat. Většinu zoologické zahrady si stavíme svépomocí, kvůli mnoha technologicky složitým řešením jsme se rozhodli vybrat externího dodavatele. Bohužel došlo k řadě pochybení, my museli celou stavbu během léta zastavit a následně až do roku 2022 řešit opravy a dostavbu s jednotlivými externími dodavateli a svépomocí. Otevření celé expozice bylo posunuto až na polovinu roku 2022 a zoo musela vyřešit také významný nárůst nákladů.

Naštěstí nás při rozvoji zoo neprovázely v oblasti stavitelské pouze neúspěchy; díky významné finanční podpoře obce Stehelčevy jsme mohli před prázdninami v nové části zoo dokončit stavbu velkého altánu, pro odpočinek a poutavě zpracované poučení v oblasti ochrany životního prostředí.

Zkvalitnění zázemí pro návštěvníky bylo velkou prioritou a jsem rád, že se v části s občerstvením a dětským hřištěm podařilo zafinancovat kvalitní sanitární kontejner se splachovacími toaletami. Pošmourný stín COVIDU-19 a budovatelské zklamání zaviněné lidským šlendriánem našťestí překryla lidská štědrost a solidarita, přízeň a zároveň spokojenost našich návštěvníků, úspěchy v chovatelské práci a tím přesvědčení, že naše práce dává smysl. Podpora od jednotlivců, firem i obcí byla naprosto neskutečná. Za to vše patří velké poděkování a vděčnost všem našim partnerům, příznivcům, návštěvníkům a přátelům!

Závěrem musím největší poklonu a poděkování vyslovit všem svým kolegům, ve kterých vidím obrovský potenciál do budoucnosti a bez jejichž práce by to zkrátka nešlo!

Jiří Marek, ředitel Zooparku Zájezd

Základní údaje

Zoopark Zájezd o.p.s.

Zájezd 5, Zájezd, 273 43

IČO 27564916

tel.: 792 212 906, 312 250 889

www.zoopark-zajezd.cz

Tým Zooparku Zájezd 2021

Vedení

Ředitel

Jiří Marek (spoluzakladatel)

Správní rada

RNDr. Dana Fraňková, CSc. (předsedkyně, spoluzakladatelka)

Jiří Marek ml.

Prof. Ing. Milan Kubát, DrSc.

Dozorčí rada

Bc. Karina Kratochvílová (předsedkyně)

Mgr. Dominik Franěk

Kristýna Kejhová

Péče o zvířata

Kurátor zvířat

Jiří Marek ml.

Chovatelé

Jitka Jonáková

Kristýna Kejhová

Ondřej Koubík

Ondřej Sekera

Jana Šlégrová

Lucie Vaňková

Pavλίna Haramulová

EVVO a péče o návštěvníky

Vedoucí

Ing. Daniel Kolečka

Tým

Ing. Veronika Firlová

Ing. Barbora Horáková, Ph.D.

Bc. Ivana Fučíková (také vedoucí stánků)

Bc. Karina Kratochvílová
RNDr. Lukáš Nekolný
Ing. Veronika Svobodová
Jana Krobová

Stánky

Karolína Bláhová
Amálie Dedičová
Daniel Dvořák
Lenka Filová
Kristýna Hnízdilová
Marie Hučíková
Valentýna Humajová
Václav Jaroš
Nikola Jobáková
Ing. Jan Krutský
Valerie Lašková
Nikol Podrázká
Anna Salátová
Soňa Snížková
Jitka Tučková
Pavla Vondráčková
Martina Zemanová

Provoz a výstavba zoo

Administrativa

Bc. Lucie Vlachová Halamová
Veronika Kuthanová, DiS.
Vladimíra Procházková
Věra Polívková (MD)
Daniel Čáblíková

Účetnictví

Lada Hanzlíková
Lucie Kalousková

Vedoucí technik

Josef Wolf

Technik, řidič

Petr Hubáček
Jaroslav Kraif

Pomocný technik

Dominik Jelínek
Jiří Salát
Oldřich Tomas

Úklid

Renata Mrázková

Zahradnice

Klára Klocová

Ing. Anežka Ťuláková

Část týmu pracuje pro zoo externě, na DPP, jiné formy částečného úvazku nebo také jako dobrovolníci.

Základní ekonomické údaje

Výsledek hospodaření a investice

I do sezony 2021 se významným způsobem promítlo uzavření zoologických zahrad, které trvalo od začátku roku až do poloviny dubna. Ačkoli jsme nakonec dosáhli rekordní návštěvnosti, je velmi pravděpodobné, že bez uzavření by byl konečný počet návštěvníků ještě o něco vyšší. Kvůli výpadku příjmů a potížích s dodavatelem stavebních služeb bylo nutné posunout i některé právě probíhající projekty. Tím je především expozice Latinská Amerika, jeden z největších stavebních projektů v historii Zooparku Zájezd, jejíž dokončení bylo kvůli problémům na stavbě a významnému překročení plánovaného rozpočtu, naplánováno na polovinu roku 2022. Další expoziční projekty byly zatím posunuty na roky 2022/2023. V roce 2021 jsme proto investovali především do rozšíření návštěvnické infrastruktury – mobiliáře, nového WC či vodních prvků k ochlazení v horkých měsících.

Kvůli krizi se zoo musela i v tomto roce více zadlužit a posunout splátky již existujících půjček z předešlých let. Část nákladů na energie a administrativu, investice do infrastruktury a větší investice neleží na bedrech Zooparku Zájezd o.p.s., který je provozovatelem zoo; celá zoologická zahrada, jak ji znají návštěvníci, sahá za hranice tohoto právního subjektu a funguje za podpory dalších subjektů. Jako v roce 2020 jsme mohli udržet kvalitu naší práce pro zvířata i návštěvníky, pracovní místa a postupné dokončování rozjetých projektů díky velké podpoře našich návštěvníků a nasazení celého týmu.

Výnosy

Tržby za vlastní výrobky	4,040.00 Kč
Tržby z prodeje služeb	321,219.52 Kč
Tržby z prodeje služeb - vstupné	3,447,613.46 Kč
Tržby za prodané zboží	130,474.52 Kč
Přijaté dary a příspěvky - fondy	1,135,304.61 Kč
Jiné ostatní výnosy	14.67 Kč
Dotace z ročpočtu Středočeského kraje	378,672.00 Kč
Dotace ÚP	501,981.00 Kč
Dotace MPSV	481,927.50 Kč
Provozní dotace MŽP	609,237.00 Kč
Dotace Stehelčeves - 378	75,000.00 Kč
Dotace Statutární město Kladno - 378	90,000.00 Kč
	7,175,484.28 Kč

Náklady

Spotřeba materiálu	407,390.30 Kč
Spotřeba materiálu výstavba	128,434.49 Kč
Spotřeba materiálu pořízení zvířat	96,185.12 Kč
Spotřeba materiálu drobný majetek	85,785.35 Kč
Spotřeba materiálu krmení	812,461.58 Kč

Spotřeba energie elektřina	34,633.86 Kč
Změna stavu zvířat	- 486,143.00 Kč
Prodané zboží stánek	72,700.42 Kč
Cestovné	308.00 Kč
Náklady na repre	2,782.35 Kč
Ostatní služby	1,327,248.44 Kč
Mzdové náklady	1,997,160.00 Kč
Zákonné sociální pojištění	605,748.00 Kč
Ostatní daně a platby státu	27,135.87 Kč
Ostatní pokuty a penále	4,033.00 Kč
Kurzové ztráty	1,502.82 Kč
Jiné ostatní náklady	10,967.32 Kč
Odpisy DHM a DNM	30,798.00 Kč
	5,159,131.92 Kč

Návštěvnost

Zoo byla prvních 101 dní v roce uzavřena v rámci protikoronavirových opatření. První návštěvníci se do areálu podívali teprve 12. dubna 2021, část U lemurů jsme otevřeli kvůli stavebním pracím až o pět dní později. Vnitřní expozice – v našem případě pavilon terárií – byl na základě rozhodnutí Vlády zpřístupněn až 24. května. V prvních týdnech navíc byla nařízeními omezena kapacita zoo na 20 % kapacity, což znamenalo v našem případě tři denní sloty o maximálním počtu 250 příchozích. Během prvních víkendů byla tato kapacita již dopředu zarezervována. Je tak zřejmé, že za normálních okolností by byl zájem větší.

Přes to všechno se opět podařilo překonat dosavadní rekordy v návštěvnosti. Rekordní byly všechny měsíce včetně dubna 2021 a tento trend nárůstu počtu návštěvníků v zoo trval již od července 2019.

Hned ve třech měsících se nám podařilo překonat hranici deseti tisíc vstupů – v květnu, červenci a v srpnu. Červenec 2021 se stal historicky nejvíce navštěvovaným měsícem v historii naší zoo s 12 670 vstupy. Oproti dřívějším letům se však zájem zvýšil zejména v říjnu, kdy panovalo příjemné slunečné počasí a výsledek výrazně umocnily také konané akce (Strašidelná zoo). Velký nárůst návštěvnosti byl zaznamenán rovněž v červnu a září.

Celková návštěvnost v roce 2021: 71926

Vstupné

Vzhledem k významnější rekonstrukci areálu v části u Lemurů a nucenému uzavření pavilonu Terárií jsme po otevření v polovině dubna návštěvníkům nabídli možnost navštívit zoo do konce měsíce za snížené vstupné. Od 1. května jsme opět zavedli plné vstupné na frekventované víkendy a ve všední dny ponechali snížené vstupné, aby došlo k rozmělnění návštěvníků i do ostatních dnů. Tím jsme se snažili vyhnout překročení denní kapacity zoo, která byla nařízená státem v rámci proticovidových opatření. Od 1. července jsme zavedli standardní vstupné dle platného ceníku.

Novinky v areálu zoo

Rok 2021 byl zejména ve znamení budování a rozšiřování infrastruktury potřebné pro stále se zvyšující počet návštěvníků. Vznikla však také jedna nová expozice zvířat.

Nové lavičky

Nad výběh velbloudů, ke skluzavce a k výběhu Ušákov jsme i za podpory našeho partnera Vše z akátu umístili krásné lavičky přírodního vzhledu.

Mlžná brána

Novinkou roku 2021 se stala „mlžná brána“ umožňující osvěžení v horkých letních dnech. Umístěna je mezi občerstvením a trampolínou v dolní části areálu U velbloudů, počítáme s dalšími podobnými prvky.

Voliéra papoušků mniších

Dolní plochu areálu U velbloudů vedle občerstvení v létě obohatila voliéra dvojice papoušků mniších původem z Jižní Ameriky. Tento druh do té doby nebyl v naší zoo chován. Původně byla voliéra umístěna ve staré části zoo, odkud musela být převezena kvůli rekonstrukci a budování expozice Latinská Amerika.

Návštěvnický koridor u klokanů

Naproti vstupní bráně do části U velbloudů došlo k rekonstrukci expozice pro klokany rudokrké. Renovovanou expozic osídlili dva samci, kteří byli do výběhu vypuštěni na konci června. Po dokončení vnitřní ubikace byl zpřístupněn i zcela nový průchozí návštěvnický koridor, který vede přímo kolem plotu a návštěvníci se tak dostanou ke zvířatům bezpečně velmi blízko.

Druhé sezónní občerstvení

Vzhledem ke zvyšující se návštěvnosti zoo a prodlužujícím se frontám u stávajícího občerstvení bylo rozhodnuto o zřízení druhého občerstvení v dolní části areálu U velbloudů. Sezónní občerstvení provozovala restaurace sídlící v naší obci a nabídka jejich jídel se orientovala především na grilované pokrmy.

Nové pískoviště a příprava rozšíření hřiště pro děti

Protože zoo patří především rodinám s dětmi, je naším cílem poskytnout jim co nejvhodnější zázemí. Za podpory Středočeského kraje jsme připravili projekt na rozšíření dětského hřiště o nové herní a vzdělávací prvky. K realizaci by mělo dojít na jaře roku 2022. První vlašťovkou plánovaného rozšíření je však pískoviště pro nejmenší děti, které je nově umístěné přímo u posezení naproti občerstvení.

Expozice Latinské Ameriky

V průběhu roku 2021 probíhala výstavba jednoho z největších projektů v historii zoo – expozice Latinské Ameriky v dolní části staré zoo (části U lemurů). Výstavba částečně omezovala komfort návštěvnického provozu, když byl po část roku uzavřen úsek okružní návštěvnické trasy. Na místě tří starých voliér bude nicméně vybudován komplex vytápěných vnitřních expozic a venkovních voliér pro drápkaté opice, plazy a ptáky ze Střední a Jižní Ameriky, čímž bude výrazně rozšířena expoziční nabídka celé zoo, mj. o druhy, které dosud byly pouze v zázemí. Celá stavba by měla být dokončena a návštěvníkům představena v průběhu sezony 2022. Druhy ze zrušených expozic se dočasně přesunuly do zázemí.

Nové hlavní toalety

Na podzim 2021 vznikly v části U velbloudů nové hlavní toalety, které jsou lépe přístupné návštěvníkům než ty původní (mobilní), do nichž byl přístup po schodech. K dispozici je též díky dlouholeté podpoře od firmy TOI TOI nová bezbariérová toaleta. Prostranství kolem toalet bylo upraveno, definitivní dokončení podoby této části zoo lze očekávat v roce 2022.

Altán biodiverzity

Krytý dřevěný altán vznikl v části U velbloudů, poblíž tábornického domku díky finanční podpoře obce Stehelčevy. Nabídl další místo pro odpočinek a posezení návštěvníků. V roce 2022 bude altán dokončen osazením vzdělávacích tabulí věnujících se ochraně místní biodiverzity a druhů zvířat chovaných v Zooparku Zajezd.

Sousoší surikat

V nově vzniklém altánu na podzim 2021 vznikalo také nové umělecké dílo – dřevěné sousoší surikaty s mláďaty od Lucie Koubíkové. Socha z lipového kmene vznikala v areálu zoo asi měsíc přímo před zraky návštěvníků. Po dokončení bylo dílo přemístěno k hlavnímu vchodu do (staré části) zoo, kde jej od začátku prosince 2021 mohou obdivovat i všichni příchozí.

Motýlí zahrádka

Motýlí zahrádka se nachází na naučné stezce spojující hlavní parkoviště a expoziční část U velbloudů. V roce 2021 se díky zahradnicím Anežce Ťulákové a Kláře Klocové dočkala úžasné přeměny a nové výsadby.

Elektrifikace

Na konci roku probíhaly výkopové práce kvůli potřebě zvýšit kapacitu elektrického vedení v nové části zoo (U velbloudů). Díky tomu vznikne dostatečná kapacita např. pro umístění nového občerstvení a v budoucnu i pro nové expozice zvířat.

Rozšíření parkoviště

Od července do září jsme ve spolupráci s obcí Zajezd rozšířili hlavní parkoviště ve větrolamu podél příjezdové cesty k zoo, díky čemuž lze využít kolmého stání. Kapacita se takřka zdvojnásobila, a navýšila se přibližně na 100 automobilů.

Chameleoní suvenýry

V roce 2021 jsme začali prodávat pivo z létajícího pivovaru, který má ve svém logu chameleona, a skvěle se tak k naší zoo hodí. Létající pivovar Chmeloun sídlí v Kralupech a jeho provozovatelé jsou adoptivními rodiči některých z našich chameleonů. Nabídku suvenýrů rozšířily i kalendáře na rok 2022 s fotografiemi chameleonů z našeho chovu a z přírody od Davida Hegnera.

Zvířata a expozice

Seznam a stavy chovaných zvířat

		Stav ke dni	Stav ke dni				
		12/31/2020	12/31/2021	odchov	úhyn	příchod	odchod
Třída: SAVCI							
Řád: Chudozubí	pásovec kulovitý (<i>Tolypeutes matacus</i>)	1,0	1,0				
Řád: Hlodavci	gundi saharský (<i>Ctenodactylus gundi</i>)	1,2	0		3		
	veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	5,1	4,1		1		
	mara slaništní (<i>Dolichotis salinicola</i>)	1,2	1,2				
	morče divoké (<i>Cavia aperea</i>)	1,4	1,3	7	2		6
Řád: Zajícovci	králík divoký (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)	2,2	0				4
	králík domácí (<i>Oryctolagus cuniculus dom.</i>)	2,2	2,2				
Řád: dvojitozubci	klokan Bennettův (<i>Macropus rufogriseus fruticus</i>)	2,0	2,0				
Řád: Šelmy	karakal (<i>Caracal caracal</i>)	3,1	1,0				3
	kočka arabská (<i>Felis silvestris gordonii</i>)	2,2	0		2		2
	liška korsak (<i>Alopex corsac</i>)	3,3	1,1	10			14
	rys ostrovid (<i>Lynx lynx</i>)	1,1	1,1				
	serval (<i>Leptailurus serval</i>)	0	1,1			2	

	surikata (<i>Suricata suricatta</i>)	1,1	1,1,2	3			1
Řád: Lichokopytníci	kůň domácí (<i>Equus caballus</i>)	1,0	1,0				
Řád: Sudokopytníci	koza kamerunská (<i>Capra hircus</i>)	1,4	2,4	1			
	lama alpaka (<i>Lama pacos</i>)	1,2	1,2				
	ovce ouessantská (<i>Ovis aries</i>)	2,6	0,4	2	1		5
	prase domácí (<i>Sus scrofa</i>)	0,4	0,3				1
	velbloud dvouhrbý (<i>Camelus bactrianus</i>)	1,1	1,1				
Řád: Primáti	kočkodan talapoin (<i>Miopithecus talapoin</i>)	1,1,2	3,1				
	komba jižní (<i>Galago moholi</i>)	2,2	1,1		1	1	2
	kosman bělohlavý (<i>Callithrix geoffroyi</i>)	0	1,1,1			3	
	kosman zakrslý (<i>Callithrix pygmaea</i>)	2,2	0				4
	lemur běločelý (<i>Eulemur albifrons</i>)	1,1	1,1				
	lemur hnědý (<i>Eulemur fulvus</i>)	3,4	3,3	3			4
	lemur kata (<i>Lemur catta</i>)	3,4	4,5	2			
	lemur límcový (<i>Eulemur collaris</i>)	2,1	2,1				
	lemur tmavý (<i>Eulemur macaco</i>)	4,2	4,1	1			2
	lemur vari (<i>Varecia variegata</i>)	1,1	1,1,2	3			1
	lvíček zlatohlavý (<i>Leontopithecus chrysomelas</i>)	2,2	2,1				1
	tamarín bělohubý (<i>Saguinus labiatus</i>)	1,4,2	1,3		2		1

	tamarin žlutoruký (<i>Saguinus midas</i>)	1,1,4	1,1,6	2			
Třída: PTÁCI							
Řád: Dravci	káně Harrisova (<i>Parabuteo unicinctus</i>)	2,1	2,1	1			1
	orel savanový (<i>Aquila spilogaster</i>)	1,1	1,1				
	poštolka pestrá (<i>Falco sparverius</i>)	1,1	1,1				
Řád: Pěvci	chůvička japonská (<i>Lonchura striata domestica</i>)	1,1	1,1				
	květomil modrý (<i>Cyanerpes cyaneus</i>)	1,1	1,1				
	pítpit škraboškový (<i>Dacnis lineata</i>)	3,0	1,0		2		
	tangara modrá (<i>Thraupis episcopus</i>)	1,0	0		1		
	tangara sametová (<i>Ramphocelus carbo</i>)	1,1	1,1				
	řuhýkovec žlutokorunkatý (<i>Laniarius barbarus</i>)	2,1	2,1				
	ledňáček malimbijský (<i>Halcyon malimbica</i>)	1,0	3,1			3	
	louskáček červenoprsý (<i>Spermophaga haematina</i>)	0	16		3	19	
	motýlek rudouchý (<i>Uraeginthus bengalus</i>)	0	7,3		1	11	
	oliváček běločelý (<i>Delacourella capistrata</i>)	0	1,0			1	
Řád: Sovy	puštík bradatý (<i>Strix nebulosa</i>)	1,0	1,0				
	sovica sněžní (<i>Bubo scandiacus</i>)	2,0	1,1			1	1
	puštík obecný (<i>Strix aluco</i>)	1	0		1		

	sýček obecný (<i>Athene noctua</i>)	1,1,2	2,3	4	1	2	4
Řád: Papoušci	alexandr malý (<i>Psittacula krameri</i>)	1,1	1,1				
	andulka vlnkovaná (<i>Melopsittacus undulatus</i>)	16	12	9			13
	papoušek kouřový (<i>Polytelis anthopeplus</i>)	1,1	1,1				
	papoušek mniší (<i>Myiopsitta monachus</i>)	0	1,1			2	
	žako šedý (<i>Psittacus erithacus</i>)	0,1	0,1				
Řád: Hrabaví	bažant zlatý (<i>Chrysolophus pictus</i>)	1,3	1,0		1		2
	kur domácí (<i>Gallus gallus f.domesticus</i>)	1,1	1,2	1			
Řád: Běžci	emu hnědý (<i>Dromaius novaehollandiae</i>)	1,1	1,1				
Řád: Měkkozobí	holoubek diamantový (<i>Geopelia cuneata</i>)	2,3	2,3				
Řád: Vrubozobí	indický běžec (<i>Anas platyrhynchos domesticus</i>)	2,1	0		3		
Třída: PLAZI							
Řád: Želvy	želva barmská (<i>Geochelone platynota</i>)	3,1	3,1				
	želva žlutohnědá (<i>Testudo graeca terrestris</i>)	5,4,3	5,4,1	11	1	12	
	želva zelenavá (<i>Testudo hermanni</i>)	5	1,1,5			2	
	želva pardálí (<i>Geochelone pardalis</i>)	0,2	0,2				
	želva ostruhatá (<i>Geochelone sulcata</i>)	2,1	2,1				
Řád: Šupinatí	brokésie Thielova (<i>Brookesia thieli</i>)	1,0	1,0				

	brokésie trnitá (<i>Brookesia stumpfi</i>)	1,2	1,1		1		
	drakoun chameleoni (<i>Gonocephalus chamaeleontinus</i>)	1,2	1,1		1		
	chameleon bradavičnatý (<i>Furcifer verrucosus</i>)	0	1,2			3	
	chameleon deremský (<i>Trioceros deremensis</i>)	1,1	1,0		1		
	chameleon Elliotův (<i>Trioceros elliotti</i>)	2,3	1,1		3		
	chameleon zapadousambarský (<i>Kinyongia multituberculata</i>)	1,4	1,4				
	chameleon jemenský (<i>Chamaeleo calyptratus</i>)	3,4,18	3,3,15	145	11		138
	chameleon kobercový (<i>Furcifer lateralis</i>)	4,4,4	1,1,9	22	6		17
	chameleon krátkorohý (<i>Calumma brevicornis</i>)	2,0	0		2		
	chameleon obrovský (<i>Furcifer oustaleti</i>)	6,0	6,3	31	1		27
	chameleon pardálí (<i>Furcifer pardalis</i>)	2,4,19	3,2,23	62	4		55
	chameleon přilbový (<i>Chamaeleo hoehneli</i>)	1,1	1,1				
	chameleon třírohý (<i>Chamaeleo jacksonii</i>)	1,2	1,1		1		
	chameleon límcový (<i>Chamaeleo dilepis</i>)	3,3,2	1,1		1		5
	krajta královská (<i>Python regius</i>)	1,1	1,1,6	6			
	leguán jedlý (<i>Iguana delicatissima</i>)	1,1,1	1,0,1		1		
	leguán modravý (<i>Cyclura lewisii</i>)	1,1	1,0		1		

	leguánek malachitový (<i>Sceloporus malachiticus</i>)	1,1	1,2	13			12
	pagekon (<i>Eurydactylodes agricolae</i>)	1,1,2	1,1,3	8			7
	phelsuma madagaskarská (<i>Phelsuma grandis</i>)	2,4,5	1,2	6	1		13
	phelsuma Pasteurova (<i>Phelsuma pasteurii</i>)	1,2	2,2			1	
	phelsuma Standigova (<i>Phelsuma standingi</i>)	1,1,2	1,1	2			4
	trnorep skalní (<i>Uromastix acanthinura</i>)	1,1	1,1				
	užovka drobná (<i>Eirenis modestus</i>)	1,2	1,2				
	užovka zelená (<i>Opheodrys aestivus</i>)	1,1	1,1				
	vejcožrout africký (<i>Dasyplectis scabra</i>)	1,1	0,1,1	7	1		6
Třída: OBOJŽIVELNÍCI							
Řád: Žáby	mantela zlatá (<i>Mantella aurantiaca</i>)	3,5	3,5	16			16
	pralesnička azurová (<i>Dendrobates azureus</i>)	1,1	1,1				
	pralesnička brazilská (<i>Adelphobates galactonotus</i>)	2,3	2,3				
	drsnokožka kornatá (<i>Theloderma corticale</i>)	0	1,1			2	
Třída: PAVOUKOVCI							
Řád : Pavouci	sklípkan Smithův (<i>Brachypelma smithi</i>)	0,1	0,1				
	sklípkan parahybský (<i>Lasiodora parahybana</i>)	0,1	0,1				
	sklípkan korálkový (<i>Acanthoscurria geniculata</i>)	0,1	0,1				

Třída: HMYZ							
Řád: Strašilky	strašilka australská (<i>Extatosoma tiaratum</i>)	7	4	15	2		16
	pakobylka indická (<i>Carausius morosus</i>)	100	100				
Řád: Kudlanky	kudlanka (<i>Sphodromantis lineola</i>)	0,1	0,1				
Řád: Brouci	zlatohlávek (<i>Pachnoda iskuulka</i>)	3,3	3,3				
Řád: Švábi	šváb madagaskarský (<i>Gromphadorhina portentosa</i>)	10	20	20			10
CELKEM		490					
	druhů celkem	102					

Odchovy a novinky v zoo

První mláďata a další úspěchy od chameleonů

Prvními mláďaty roku 2021 se stali malí chameleoni kobercoví. Mláďata se začala na svět líhnout začátkem února v terarijním zázemí. Tento menší druh chameleona je zajímavý svým velmi pestrým zbarvením, které vynikne především ve chvílích, kdy se cítí rozrušen. Změnou barvy tak dává najevo své pocity. Vyskytuje se na Madagaskaru do výšky až 2000 m n. m. "Při inkubaci vajec tohoto druhu je potřeba vycházet z přirozených podmínek v přírodě - v místech, kde se vyskytuje, dochází k periodickým poklesům teploty, proto musíme vejce na dobu přibližně 1,5 měsíce zchladit na 15 °C. Díky tomu dochází k mnohem větší úspěšnosti líhnutí," přibližuje postup chovatelů zooložka Veronika Svobodová. Dalšími odchovanými druhy byl chameleon obrovský a chameleon pardálí. Největší počet mláďat chovatelé zaznamenali u chameleonů jemenských, kde se vylíhlo hodně přes sto jedinců.

Trojčata surikat

18. července čekala na chovatele očekávaná nadílka malých surikat. „Samička Blacky porodila trojčata, o které se celá skupina vzorně stará. Mláďata jsme čekali, však to bylo na Blacky už dost znát. Přišla na svět na den přesně po 77 dnech po předchozím porodu. Jsou to dva kluci a jedna holčička. Vše proběhlo bez komplikací a návštěvníci tak mohou pozorovat přirozený odchov malých a mimořádně roztomilých surikatek,“ řekla tehdy k úspěšnému odchovu chovatelka Kristýna Kejhová. Její kolegyně Lucie Vaňková, která se na

malé šelmy specializuje, popisuje první dny malých trojčat. „Celé skupině se s mláďaty změnil režim a rázem je všechno jen o nich. Už několik dní před porodem bylo na obou samcích ve skupině znát, že jsou nervózní. Svou skupinu úzkostlivě chrání a agresivně reagovali i na nás ošetřovatele. A to máme jinak velmi přátelský vztah! Po porodu začala Blacky zaučovat svá starší mláďata, která se narodila na jaře, jak se o malé uzlíčky správně starat. Ta se to velmi rychle naučila a teď už je ostražitě hlídají. Po tom, co se mrňousové osmělili a začali vylézat i mimo hnízdo, celá skupina je obklopila a zahřívala vlastními těly, aby náhodou neprochladla.“

Korsaci

Doslova babyboom jsme měli u lišek korsaků. Tyto malé středoasijské psovité šelmy jsme chovali ve třech párech a celkem se nám povedlo odchovat 10 mláďat. V expozici se mláďata začala čile objevovat začátkem května.

Lemuři

Návštěvníci mohou v našich expozicích vidět celkem 5 druhů lemuru. Všechny se nám daří vcelku úspěšně rozmnožovat. Mláděte se i v roce 2021 dočkala expoziční skupina lemuru hnědých. To se narodilo 26. března a byl to malý sameček. Doplnil tak rodičovský pár s roční samičkou Estelle. Velké překvapení pak na chovatele čekalo u lemuru vari 6. dubna. Samice byla neobvykle klidná a držela se na jedné z horních polic své vnitřní ubikace. Hned bylo jasné, že došlo k očekávanému porodu. „Celé dva dny se ale od mláďat nehnula a velmi úzkostlivě si malé novorozence střežila. Z krátkých pozorování jsme tušili, že mláďat bude víc než jedno. V hustém kožichu samice se ale maličká mláďata snadno schovávají. Nechtěli jsme samici příliš rušit a čekali jsme na moment kdy své hnízdo na chvíli opustí při krmení. Pak teprve jsme zjistili, že mláďata nejsou dvě, ale rovnou tři!“ uvádí hlavní chovatelka Jitka Jonáková. Tento ne příliš obvyklý počet mláďat se samici podařilo bez problémů odchovat. Odchov se v Zájezdu podařil po roční pauze, kdy byl chovný pár rozdělen.

Odchovy krajty královské a vejcožrouta afrického

Ačkoli se Zoopark Zájezd pyšní především největší veřejně dostupnou kolekcí chameleonů ze všech zoo, v jeho expozicích najdete i další zajímavé plazy. Chovatelé oslavili například úspěšný odchov krajt. Krajta královská je menším zástupcem čeledi krajt. Dorůstá 1,2 - 1,5 m s váhou do 3 kg. V přírodě se vyskytuje ve střední Africe, kde obývá suché lesy a savany. Nejčastější potravou jsou hlodavci a ptáci, které vyhledává pomocí termálních senzorů na hlavě. Tento druh bývá často chován pro svou mírnou povahu a menší vzrůst. 4. srpna naši chovatelé v teráriu krajt 6 vajec. Nejednalo se o žádné velké překvapení, neboť neustále se zvětšující tělesný objem samice nedal pochybovat o tom, že snůška brzy přijde. „Připravovali jsme se na to a samici jsme umístili do speciálně vybudovaného inkubátoru, kde jsme se chtěli pokusit o přirozený odchov. Běžně se hadům vejce odebírají a umísťují do inkubátoru samostatně. V přírodě ale krajty svá vejce chrání vlastním tělem a dokonce jsou schopny snůšku díky drobným svalovým stahům zahřívat a zvýšit její teplotu až o několik stupňů. V tomto inkubátoru měla samice stálou teplotu mezi 29 – 32 °C a dostatek klidu. Samotným snesením vajec samice ztratí třetinu vlastní váhy. Další 2 měsíce poté vejce chrání a nepřijímá potravu. 1. října se z vejce na svět prořízlo první mládě a o tři dny později už z vajec vylezlo všech šest malých krajt. Zajímavé bylo pozorovat, jak při líhnutí samice vejce uvolnila a přesunula se do jiné části inkubátoru, aby mohla mláďata v klidu vylézt. Po zdárném vylíhnutí mláďat se zase vrátila a s malými krajtičkami se k sobě tiskli. Takové chování je pro nás nové, mateřská péče je u plazů vzácná a pravděpodobně u tohoto druhu

ještě nějakou dobu po vylíhnutí přetrvává," říká k úspěšnému odchovu zooložka Veronika Svobodová.

Kromě krajt mohli mít v Zájezdu radost i z úspěšně vylíhnutých mláďat vejcožroutů afrických, kterých bylo celkem sedm. Jak jejich název napovídá, jejich výhradní potravou jsou vejce ptáků, která polykají vcelku. „Je fascinující jejich krmení pozorovat. Dospělý vejcožrout je totiž schopen pozřít i slepičí vejce. Díky vazivovým spojům na lebce může spolknout vejce, které je výrazně větší než jeho hlava. Velice dobře šplhají a snadno se tak dostanou do ptačích hnízd. Vejce pak podélně proděraví výrůstky na páteři. Obsah vejce vytlačí do jícnu a stlačený zbytek skořápky vyvrhne,“ popisuje zajímavý způsob krmení zoolog Daniel Kolečka. Vejcožrouti nemají jedové žlázy a nejsou nijak nebezpeční, ale svým zbarvením připomínají zmije. Chrání se tak proti případným predátorům, kteří je mohou považovat za smrtelně jedovaté.

Zlatá žába

Mantela zlatá je kriticky ohrožený obojživelník z ostrova Madagaskar. Zoopark Zájezd se jejich chovu věnuje již mnoho let a díky tomu s ním má bohaté zkušenosti. Během roku 2021 se v teráriích podařilo odchovat celkem 16 mláďat. Vývoj od vajíčka až k pulci prodělavá tento druh na vlhkém substrátu a až poté se dostávají asi 3 mm velcí pulci do vody, kde se uskuteční zbytek vývoje. Metamorfovaná mláďata se následně živí nejmenšími bezobratlými, např. chvostokoky.

Nové druhy

V roce 2021 se v pavilonu Terária objevily dva úplně nové druhy, které návštěvníci v Zooparku Zájezd dosud neměli šanci vidět. Tím prvním je prapodivná žába drsnokožka kornatá. Svým maskovacím zbarvením a strukturou kůže s výčnělky připomíná mech, což jí pomáhá uniknout zrakům predátorů. Její výhodou jsou také přichytné polštářky na koncích prstů. „Drsnokožky byste mohli najít ve volné přírodě v jihovýchodní Asii, konkrétně ve středním a severním Vietnamu či v Laosu a Číně. V Evropě se s nimi můžete setkat asi v sedmi desítkách zoo, u nás ale jen ve třech,“ upozorňuje kurátor zvířat Jiří Marek mladší. Také druhý nový druh si zaslouží pozornost. Myši bodlinaté, též nazývané bodlinatky, pocházejí ze severní Afriky své pojmenování získaly díky silným dutým chlupům na hřbetě, které připomínají bodliny. Kromě pásovce kulovitého se jedná o jediný druh savců v pavilonu, a tak přináší výrazné zpestření.

Prostor za občerstvením obohatila přesunutá voliéra ze staré zoo, ve které původně sídlily poštolky pestré, a kterou bylo potřeba z původního místa odstranit z důvodu plánované rekonstrukce. Domov v přesunuté voliére našel pár papoušků mniších.

Sýček obecný

Sýčci žijí v otevřené krajině s pestrou mozaikou biotopů, kde najdou místa s dostatkem potravy. Tu tvoří hlavně hmyz, žížaly a drobní savci (význam pro krmení mláďat mají zejména hraboši). Hnízdo si tyto malé sovy umísťují do dutin stromů (typicky vrb či ovocných dřevin), do vhodných dutin ve stavebách, případně do speciálních hnízdních budek. Dnes u nás hnízdí hlavně v budovách, když obývají téměř výhradně lidská sídla, zemědělské farmy, statky, stodoly, staré budovy, a pestré okraje vesnic. Změna krajiny spojená s intenzifikací zemědělství totiž v posledních desetiletích způsobila úbytek pestré otevřené krajiny vhodné pro sýčky, a tak jejich stavy prudce klesají. V 1. půli 20. století se jednalo o nejběžnější českou sovu o počtu několika desítek tisíc párů. Za posledních 20 let se počet sýčků snížil o 94 %. Aktuální situace je tedy taková, že v Česku žije zhruba 100 párů a sýček patří mezi

kriticky ohrožené druhy, kterým na našem území hrozí vyhynutí. V Zooparku Zájezd sýčky odchováváme již několikátým rokem. V roce 2021 se podařilo odchovat 4 mláďata.

Návrat želv barských do expozice

Do terarijní expozice se vrátily želvy barské. Ty jsme na čas umístili do zázemí z důvodu nedostatku místa. Místo mají nově pod květomily v přízemní expozici a zároveň jsme umístili několik samců z našeho odchovu do expozice společně s chameleony obrovskými. Tento kriticky ohrožený druh s nádherným zbarvením patří mezi naše nejvzácnější chovance. V přírodě obývá suché lesy Myanmaru. Ohrožen je především lovem pro export masa na čínský trh.

Environmentální výchova a vztah s veřejností

V době covidové je obtížné naplňovat jedno z hlavních poslání zoologických zahrad. Tím je vzdělávání a práce s mladými lidmi se zájmem o přírodu. Začátek roku 2021 tak přinesl nové výzvy. V předchozí sezoně jsme se naučili jak zoo prezentovat na dálku a mnoho aktivit jsme proto i v tomto roce přesunuli do online prostředí. Dokázali jsme se zapojit do online výuky, natočili jsme nová videa, fanouškům na sociálních sítích jsme přinášeli zajímavé informace o zvířatech víceméně na denní bázi. Vše zlé je pro něco dobré a my jsme si tak mohli trochu rozšířit obzory i ve směru moderního vzdělávání. Upřímně si ale myslím, že osobní kontakt a vlastní zkušenost jsou jen velmi obtížně nahraditelné a do "onlajnu" se nám nepodaří přenést nikdy. Jsem proto moc rád, že se nám přes dlouhou nejistotu podařilo zorganizovat další ročník oblíbených příměstských táborů. Za to vděčím především kolegyním Veronice Svobodové, Báře Horákové a Veronice Firlové, které i v tomto roce připravily skvělý program. Na samotných dětech je vidět, že je naše tábory baví a rády se k nám vrací. Věřím, že jim to ještě dlouho vydrží a společně budeme dál pracovat na vzdělávání a aktivní ochraně přírody.

Na rozdíl od předchozího roku se k nám vrátily školní autobusy a především v červnu jsme měli prohlídky pro školní skupiny na denním pořádku. Jen v tomto měsíci jsme měli v organizovaných skupinách kolem 2000 účastníků z řad studentů. Snažíme se jim nabízet stále lepší zázemí, aby v zoo mohli trávit čím dál víc času i ve větším počtu. To je možné i díky rozšiřování hřiště, přidávání dalších interaktivních vzdělávacích tabulí, ale třeba i díky novým záchodům nebo zvyšování kapacity mobiliáře.

Pevně věřím, že se u nás líbí dětem ze školních skupiny i těm, kteří si k nám najdou cestu s rodinou. Zoo děláme především pro ně a naším hlavním cílem je, aby se u nás cítili dobře a v tom nejlepším případě si odnesli i nějaké nové poznatky.

Daniel Kolečka, vedoucí vzdělávání a výzkumu

Online přednáška o plazech

Během uzavření zoo nebylo možné jezdit na přednášky ve školách a povídat si se studenty o zvířatech, ekologii a ochraně přírody. Díky Petrovi Hammerschmiedovi jsme však dostali příležitost přispět k výuce v online kurzu o chovu plazů pro maturitní ročník přírodovědného oboru na Střední zemědělské škole a Střední odborné škole Podběřady. Společně jsme probrali zajímavé aspekty chovu chameleonů, leguánů a dalších zvířat z naší terarijní expozice. Díky kvalitní technice jsme se mohli do některých expozice i detailně podívat. Všem studentům děkujeme za krásný kurz a přeje mnoho zdaru po maturitě, kterou jistě úspěšně zvládli. Snad i díky naší výuce.

Příměstský tábor

Příměstské tábory jsou perfektní příležitostí k souvislému vzdělávání. Na táborech kombinujeme vzdělávání s různými vědomostními hrami a zážitkovou pedagogikou. Díky tomu se nám děti na tábory s radostí vrací a s některými z nich se známe už od začátku jejich pořádání v roce 2015. Někteří bývalí účastníci už s námi dokonce tábory přímo organizují a pomáhají s realizací. Letošní téma táborů bylo "Zoo všemi smysly". Účastníci si tak vyzkoušeli jednak své vlastní vnímání světa kolem nás a jednak se dozvěděli zajímavosti o smyslové orientaci zvířat. Z České zemědělské univerzity za námi přijel doc. Vrabec, který studuje motýly a další hmyz. S dětmi se vydal na exkurzi po okolí zoo, kde hledali zajímavé bezobratlé. Navštívila nás i chovatelka Lucie Vaňková, která dětem vyprávěla o umělém odchovu menších druhů savců a co vše obnáší stát se náhradním rodičem zvířete. Vydali jsme se na několik dalších exkurzí do okolí zoo i na návštěvu některých expozic. Nejdůležitější ale je, že jsme si to všichni moc a moc užili.

Výstava na plotě

Dům dětí a mládeže Praha - Suchdol zorganizoval výstavu fotografií české přírody na plotě svého areálu. Díky hlavní organizátorce Aleně Vlkové jsme se mohli zapojit a vystavit např. fotografie plazů přirozeně se vyskytujících v areálu zoo. Vzdělávání dětí v oblasti ochrany přírody považujeme za jedno z nejdůležitějších poslání zoo. Výstava byla volně přístupná všem a rozhodně stála za vidění!

Zveřejnění dokumentu o mlócích Turecka

V roce 2020 se expediční tým Repti Planet za účasti jednoho našeho člena vypravil do jižního Turecka natáčet endemické druhy mloků rodu *Lyciasalamandra*. Z výpravy vznikl krátký dokument o zajímavém životě těchto vzácných endemitů. Jeho uvedení na platformě YouTube proběhlo začátkem roku 2021.

Video o chameleonech ve znakové řeči

Zoopark Zájezd v květnu 2021 spojil své síly s neziskovou organizací Tichý Svět, která poskytuje sociální služby neslyšícím osobám, a společně vytvořili informační video o chameleonech v českém znakovém jazyce. K úspěšné realizaci projektu došlo v listopadu 2021. Návštěvníci s poruchou sluchu se mohou prostřednictvím QR kódu, který obsahuje video s informacemi v českém znakovém jazyce a titulky, informace o životě chameleonů. Zoopark chová největší veřejnou kolekci mezi světovými zoo a zároveň chameleon je maskotem středočeské pobočky Tichého světa. „Málokdo ví, že neslyšící, kteří znakují, mají veliký problém s porozuměním češtině, která je pro ně vlastně cizím jazykem a má oproti českému znakovému jazyku zcela jinou gramatiku a pravidla. Zažitá představa, že když

někdo neslyší, tak se to prostě napíše, tady opravdu nefunguje. Každý den se tak setkáváme se situacemi, příběhy a neustálým překvapením nad tím, jak rozdílné naše dva světy jsou, a jak důležité je snažit se je propojovat, třeba i v zoo. Právě proto jsem rád, že jsme se Zooparkem Zájezd navázali v květnu 2021 spoluprací ohledně bezbariérového terária pro chameleony, kterou se podařilo v listopadu 2021 úspěšně zrealizovat. Návštěvníci s poruchou sluchu se tak mohou prostřednictvím QR kódu, který obsahuje video s informacemi v ČZJ a titulky, dozvědět vše potřebné a zajímavé ze života chameleonů. A proč jsme si vybrali právě chameleony? Protože maskotem středočeské pobočky Tichého světa je právě chameleon, kterého nám ušila Tichá jehla," říká Martin Rapprich, vedoucí konzultant Tichého světa pro Středočeský kraj.

Účast na odborných konferencích

Zoopark Zájezd se poprvé účastnil konferenčních setkání odborných komisí při Unii českých a slovenských zoologických zahrad. Letošní Komise marketingových a vzdělávacích pracovníků zoo proběhla 6. a 7. října v Děčíně. Účastníci z většiny českých a slovenských zoo zde sdílí zkušenosti a dosažené výsledky, vzájemně si vyměňují tipy na funkční marketingové strategie a zajímavé vzdělávací aktivity. Za Zoopark Zájezd se zúčastnili Daniel Kolečka a Lukáš Nekolný. "Účast hodnotím velmi pozitivně. Ačkoli naše zoo není členem UCSZOO, byli jsme přijati nesmírně přátelsky, načerpali jsme mnoho inspirace a domů jedeme maximálně spokojení. Už teď se těším na příští ročník, který si určitě nenecháme ujít," uvedl k účasti Daniel Kolečka.

Ptačí den

27. září jsme oslavili Ptačí den. Na informačním stánku bylo možné dozvědět se mnoho zajímavých informací o opeřencích a jejich životě. Z ráno postavených sítí jsme s ornitoložkou postupně vylovili a okroužkovali celkem 8 druhů ptáků, které si účastníci mohli hezky zblízka prohlédnout. Díky tomu se především u menších návštěvníků rozšířilo povědomí o tom, k čemu kroužkování slouží a jaké informace nám může po zpětném odchytu okroužkovaných jedinců poskytnout. O akci byl nebývalý zájem a určitě dojde na její zopakování.

Harmonogram akcí pořádaných v roce 2021

19. 6. - 30. 9. KOMENTOVANÁ KRMENÍ ZVÍŘAT (každý víkendový den)

30. 6. ZA VYSVĚDČENÍ DO ZOO (komentovaná krmení zvířat, poník, skákací hrad, kvíz a sokolnická ukázka)

31. 7. DEN SPONZORŮ (vstup zdarma pro sponzory zoo, živá hudba, tombola, soutěže pro děti, komentovaná krmení zvířat, skákací hrad, malování na obličej, jízdy na poníkovi)

15. 8. INDONÉSKÝ FESTIVAL (ukázka tradičních indonéských tanců, přednáška o ochraně mořských želv v Indonésii, přednáška o přírodě a kultuře Indonésie, kurz batikování a indonéská kuchyně)

4. 9. ROZLOUČENÍ S LÉTEM (prázdninová pátračka, sokolnická ukázka, komentovaná krmení zvířat, skákací hrad, tvoření pro děti, jízdy na poníkovi)

26. 9. PTAČÍ DEN (ptačí informační stánek, kroužkování ptáků, ptačí kvíz, malování na obličej a sokolnická ukázka)

28. 9. KOMENTOVANÁ KRMENÍ ZVÍŘAT

9. 10. DRAKIÁDA A DLABÁNÍ DÝNÍ (pouštění draků na louce, dlabání dýní a komentovaná krmení zvířat)

23. 10. STRAŠIDELNÁ ZOO (strašidla v zoo a úkoly pro děti)

17. 11. KOMENTOVANÁ KRMENÍ ZVÍŘAT

5. 12. MIKULÁŠ, ČERT A ANDĚL V ZOO

18. 12. PŘEDVÁNOČNÍ PROGRAM (kvíz, komentovaná krmení zvířat a vánoční stromek pro zvířata)

Zoo v médiích

Zoopark Zájezd se v průběhu roku 2021 objevil v tištěných, rozhlasových, online či televizních médiích celkem 72x, což je jen o málo méně než v roce 2020. Přitom za rok 2019 víme jen o 19 zmínkách.

Velkou radost nám udělalo, že reportáž o chameleonech natáčená v naší zoo byla odvysílána v sobotním televizním prime-timu v pořadu Zázraky přírody (ČT1). Záběry z naší zoo se objevily rovněž v pořadu Rady ptáka Loskutáka (TV Nova) či v rámci rozhvoru o odchovu leguánů jedlých na ČT24 v pořadu Věda 24. Rozhovor o tomto významné chovatelské počíně z konce roku 2020 jsme poskytli i pro Český Rozhlas. Vědecká redakce ČT rovněž odvysílala rozhovor s Veronikou Svobodovou o barvoměně chameleonů. Také další články o naší zoo měly již tradičně ve svém středobodu úspěšný chov chameleonů. Velký zájem novinářů však byl v první polovině roku také o problémy vycházející z dlouhodobého nuceného uzavření všech českých zoo včetně té naší v rámci opatření proti šíření koronaviru. Na regionálních i celostátních platformách se psalo také o trojčatech lemuru i dalších úspěšných odchovech, o návratu klokanů do zoo s nově upraveným výběhem, o rekordní návštěvnosti či o nově chovaných druzích zvířat. Nechyběly ani články upozorňující na akce konané v zoo, např. na Strašidelnou zoo či křtiny surikat.

Věda a výzkum

Za šupinatými nosáči na Balkán

V dubnu se udála kratší expedice za plazy Balkánského poloostrova. Hlavním cílem bylo zdokumentovat zde bohatě rozšířenou zmijskou růžkatou ve svém přirozeném prostředí a během jarní aktivity. Původní trasa expedice vedla přes Chorvatsko a Bosnu do Černé Hory, kde se vyskytuje rovněž velmi zajímavý poddruh zmijské obecné. Nejasná proticovidová opatření (každá země regionu k nim přistoupila trochu jinak a některé nebylo možné navštívit vůbec) ovšem expediční tým přinutila trasu změnit a věnovat se čistě herpetofauně Chorvatska. Epicentrem natáčení se stal ostrov Pag, kde panovalo příhodné počasí a tým zde našel několik jedinců zmijských růžkatých i další zástupce plazů říše, např. právě se probouzející želvy zelenavé. V dalších oblastech byly pozorovány např. užovky podplamaté v nádherné žluté formě *flavescens*. Pozorována byla i melinistická (černá) forma poddruhu zmijské obecné bosenské v bezprostřední blízkosti hlavního tahu na Záhřeb. Ve spolupráci se Zoo Záhřeb a jejím kurátorem plazů Ivanem Cizeljem se tým dostal i na zajímavou chráněnou lokalitu nedaleko centra hlavního města Chorvatska, kde se vyskytuje velké množství zmijských. Setkávání hadů a lidí je zde na každodenním pořádku a zdá se, že nečiní větší obtíže. Podle slov pana Cizelje se situace ohledně ochrany plazů zlepšuje mj. i díky snadnějšímu určování hadů pomocí nových technologií např. v mobilních telefonech. Za Zoopark Zaježd se expedice zúčastnil Daniel Kolečka a Veronika Firlová, dále pak kolegové z plzeňské zoo, Repti Planet a Herpetology.cz. Ze záběrů pořízených na expedici vznikl dokument Expedice Repti Planet - Ománské dobrodružství, který je volně dostupný na platformě YouTube.

Nejkrásnější zmijské Kavkazu

Dalším cílem expedičního bádání byla Gruzie. V zemi uzavřené mezi Velkým a Malým Kavkazem totiž žije ohromující množství plazů a obojživelníků. Gruzie je země s množstvím rozmanitých biotopů. Nejedná se pouze o horské oblasti dosahující výšek přes 5000 m n. m., ale i o uzavřená údolí, horské stepi, vlhké pobřeží Černého moře nebo pouštní oblast na východě. Rozmanitost krajiny se odráží i na rozmanitosti fauny Gruzie. Mimořádná je především diverzita místních zmijských hadů, kteří obývají všechny zmíněné oblasti země. Na východě v pouštích NP Vashlovani žije teplomilná zmijská levantská (*Macrovipera lebetina*). Vlhčí údolí s dubohabrovými lesy vyhovují zmijské kavkazské (*Vipera transcaucasiana*). Stepní oblasti na jihu země hostí nepřítis početné populace zmijské Darevského (*V. darevskii*), zmijské stepní (*V. renardi*) či zmijské jerevanské (*V. erivanensis*). Ve vysoko položených horských oblastech lze potkat zmijskou gruzínskou (*V. dinniki*). A mezi nejkrásnější zmijské světa se bezesporu řadí zmijská kavkazská (*V. kaznakovi*), která obývá vlhčí biotopy poblíž Černého moře. Svým černooranžovým zbarvením perfektně zapadá do spadaného listí kapradin, které jí poskytuje perfektní kamufláž. Ve spolupráci s kolegy ze Zoo Plzeň (Ondřej Trávníček, Aleš Zíka, Tomáš Winkelhöffer) se podařilo najít a zdokumentovat 5 druhů těchto přenádherných plazů. Poznatky z pozorování v přírodě budou využity v chovatelské praxi, aby bylo docíleno co nejpřirozenějších podmínek chovu.

Monitoring plazů, motýlů a kroužkování ptáků

Naši zaměstnanci se dlouhodobě věnují monitoringu divoce žijících zvířat v okolí Zooparku Zaježd. Jiří Marek ml. se věnuje zaznamenávání denních i nočních motýlů. Daniel Kolečka rozmístil v bezprostředním okolí zoo pozorovací plochy pro plazy a obojživelníky, které jsou využívány i při odborném výkladu pro děti a širší veřejnost během tematicky zaměřených

akcí. Díky spolupráci s Ing. Veronikou Firlovou z Fakulty životního prostředí České zemědělské univerzity jsme zahájili monitoring ptáků vyskytujících se v okolí zoo. Ptáci jsou během roku průběžně odchyťováni ornitologických do sítí a vybaveni speciálními kroužky, které umožní jejich identifikaci. Díky tomu je možné získat detailní informace např. o migraci. V plánu je v dalším roce zorganizovat ukázkou kroužkování pro veřejnost.

Výroční zprávu zpracovali

Text: Daniel Kolečka, Lukáš Nekolný, Karina Kratochvílová, Jiří Marek

Zájezd, 2022